

На основу члана 26. став 6. тачка 13) и члана 45. став 4. Закона о безбедности хране („Службени гласник РС”, број 41/09, 17/19) Министар здравља доноси

Правилник о храни са измењеним нутритивним саставом

I. Опште одредбе

Предмет

Члан 1.

Овим правилником, прописују се захтеви које мора да испуни храна са измењеним нутритивним саставом приликом стављања на тржиште (храна за особе интолерантне на глутен, храна обогаћена витаминима, минералима и другим супстанцама са хранљивим или физиолошким ефектом и др.), у сврху правилног информисања потрошача са примарним циљем заштите здравља потрошача и обезбеђења слободног кретања робе.

Област примене

Члан 2.

(Уредба 828/2014 чл.1./ чл.1став 1., 2., 3. Уредба 1925/2006)

Овај правилник се примењује на информисање потрошача о одсутности или смањеној присутности глутена у храни, обезбеђујући притом да се потрошачи не доведу у заблуду или буду збуњени информацијама у погледу одсутности или смањене присутности глутена у храни које се пружају различите начине, те на тај начин доведу до штетног деловања на здравље особа оболелих од целијакије, односно особа које су трајно нетолерантне/интолерантне на глутен.

Одредбе овог правилника односе се и на додавање витамина, минерала и одређених других супстанци у храну.

Одредбе овог правилника које се односе на витамине и минерале не примењују се на додатке исхрани (дијететске суплементе).

Одредбе овог правилника које се односе на витамине и минерале се примењују, не доводећи у питање посебне одредбе које се односе на област:

1) хране за посебне прехранбене потребе и, у недостатку посебних одредби, захтеве у погледу састава таквих производа, потребних ради посебних прехранбених потреба особа којима су намењени,

2) нове хране и састојке нове хране,

3) генетски модификоване хране,

4) прехранбених адитива и арома,

5) допуштене енолошке праксе и поступке.

Значење појединих појмова

Члан 3.

(Уредба 828/2014 чл.2./ чл. 2. Директиве 1925/2006)

У смислу овог правилника примењују се релевантне дефиниције које имају следећа значења:

- 1) **глутен** означава протеинску фракцију пшенице, ражи, јечма, овса или њихових укрштених сорти/хибридних врста и деривата, на које су поједине особе нетолерантне/интолерантне и која није растворљива у води и 0,5 М раствору натријум хлорида,
- 2) **пшеница** означава било коју/све врсту Triticum,
- 3) **Агенција** означава Европску агенцију за безбедност хране (ЕФСА), основана Уредбом (ЕЗ) бр. 178/2002 Европског парламента и Већа о утврђивању општих начела и услова прописа о храни, оснивању Европску агенцију за безбедност хране и утврђивању поступака о питањима безбедности хране,
- 4) **друга супстанца** означава супстанцу са храњивим или физиолошким ефектом, која није витамин или минерал.

II. Информисање потрошача о одсутности или смањеној присутности глутена у храни

Информације за потрошаче

Члан 4

(Уредба 828/2014 чл.3.)

Када се изјаве користе у сврху пружања информација потрошачима о одсуству или смањеном присуству глутена у храни, такве информације дају се само путем изјава и у складу са условима наведеним у Прилогу 1. (Прилог 1. је одштампан уз правилник и чини његов саставни део).

Информације о храни из става 1. овог члана могу бити праћене изјавама „погодно за особе интолерантне/нетолерантне на глутен“ или „погодно за особе са целијакијом“.

Информације о храни из става 1. овог члана могу бити пропраћене изјавама „посебно формулисано за особе интолерантне/нетолерантне на глутен“ или „посебно формулисано за особе са целијакијом“ ако је храна посебно произведена, припремљена и / или обрађена у сврху:

- 1) смањења садржаја глутена у једном или више састојака који садрже глутен, или
- 2) замене састојака који садрже глутен другим састојцима који су природно без глутена.

Формуле за одојчад и прелазна формула

Члан 5.

(Уредба 828/2014 чл.4.)

Давање информација о храни о одсуству или смањеном присуству глутена у формулама за одојчад и прелазним формулама је забрањено.

III. Додавање витамина, минерала и одређених других супстанци у храну

1. Додавање витамина и минерала у храну

Захтеви за додавање витамина и минерала

Члан 6.

(Уредба 1925/2006 чл.3. став 1., 2.)

У храну се могу додавати само витамини и / или минерали наведени у Прилогу 2. (Прилог 2. је одштампан уз правилник и чини његов саставни део), у облицима наведеним у Прилогу 3. (Прилог 3. је одштампан уз правилник и чини његов саставни део), у складу са правилима утврђеним овим правилником.

Витамини и минерали у облику који је биорасположив за људско тело, могу се додавати у храну, без обзира да ли се уобичајено налазе у њој или не, како би се узео у обзир посебно:

1) недостатак једног или више витамина и/или минерала у популацији или одређеним групама становништва, који се може доказати клиничким или субклиничким доказима недостатка, или указати на процењени низак ниво уноса хранљивих састојака; или

2) могућност побољшања прехранбеног/нутритивног статуса популације или одређених група становништва и/или надокнаде могућих недостатака у уносу витамина или минерала у исхрани, услед промене прехранбених навика; или

3) развој општеприхваћених научних сазнања о улози витамина и минерала у исхрани и њиховим ефектима на здравље.

Ограничења додавања витамина и минерала

Члан 7.

(Уредба 1925/2006 чл.4. став 1.)

Витамини и минерали се не смеју додавати у:

1) непрерађену храну, као што су непрерађено воће, поврће, месо, живина, риба и остало;

2) пића која садрже више од 1,2 % запремине алкохола/ 1,2 vol.% alkohola.

Изузетно од тачке 2) става 1. овог члана, витамини и минерали се смеју додавати, не узимајући у обзир одредбе члана 6. става 2. овог правилника, под условом да немају прехранбене или здравствене изјаве, у следеће производе:

(1) из прописа који уређује област о заједничком уређењу тржишта вина; и

(2) који су стављени на тржиште пре усвајања овог правилника.

Критеријуми чистоће

Члан 8.

(Уредба 1925/2006 чл.5. став 2., 3.)

За хемијске облике витамина и минерала наведених у Прилогу 2. примењују се критеријуми чистоће који су прописани прописима који уређују област критеријума чистоће.

За хемијске облике витамина и минера наведених у Прилогу 2. за које критеријуми чистоће нису прописани, до усвајања таквих прописа, примењују се

општеприхватљиви критеријуми чистоће које препоручују релевантна међународна тела, а национална правила којима се утврђују строжи критеријуми чистоће и даље могу остати у примени.

Услови за додавање витамина и минерала

Члан 9.

(Уредба 1925/2006 чл.6. став 1., 3., 4., 5., 6.)

Приликом додавања витамина или минерала у храну, укупна количина присутних витамина или минерала у храни, која је без обзира на њихову сврху, присутна у храни у тренутку куповине, не сме прелазити максималне дозвољене количине. За концентроване и дехидриране производе, максималне дозвољене количине су оне које су присутне у храни приликом њене припреме за конзумацију у складу са упутством произвођача.

Максималне дозвољене количине витамина или минерала из става 1. овог члана, утврђују се узимајући у обзир:

- 1) Горњи безбедни ниво витамина и минерала, тачније количине витамина и минерала које се сматрају безбедним за конзумацију, одређене научном проценом ризика, на основу општеприхваћених научних података/сазнања, према потреби, узимајући у обзир различите степене осетљивости различитих група потрошача,
- 2) Унос витамина и минерала из других прехранбених извора.

Максималне дозвољене количине витамина или минерала из става 1. овог члана, утврђују се узимајући у обзир референтни уноси витамина и минерала за становништво. Максималне дозвољене количине витамина или минерала из става 1. овог члана, чији је референтни унос за становништво близу горњег безбедног нивоа витамина и минерала, по потреби, утврђују се узимајући у обзир следеће:

- 1) Допринос појединих производа у укупној исхрани становништва уопште, или подгрупа становништва;
- 2) Профил утврђених храњивих материја у производу, у складу са прописом који уређује област прехранбених и здравствених изјава.

Додавање витамина и минерала у храну има за последицу присуство тог витамина и минерала у храни барем у значајној количини, када је то дефинисано у складу са прописом који уређује област декларисања, означавања и рекламирања хране.

Декларисање, означавање, рекламирање

Члан 10.

(Уредба 1925/2006 чл.7.)

Приликом декларисања, означавања и рекламирања хране у коју су додати витамини и минерали, не сме се тврдити или имплицирати да уравнотежена и разноврсна исхрана не може да обезбеди неопходне количине храњивих материја.

Приликом декларисања, означавања и рекламирања хране у коју су додати витамини и минерали, не сме се заваравати или обмањивати потрошач у погледу храњивих вредности хране, која је последица додавања ових храњивих материја.

Нутритивна декларација производа коме су додати витамини и минерали је обавезно. Приликом означавања хране са додатим витаминима и минералима и другим супстанцама, у складу са прописом који уређује област декларисања, означавања и рекламирања хране, обавезно се наводе следећи подаци:

- 1) енергетска вредност,
- 2) количина масти, засићених масних киселина, угљених хидрата, шећера, протеина и соли,
- 3) када је применљиво, у непосредној близини нутритивне декларације може да се налази изјава да је садржај соли искључиво последица природно присутног натријума,
- 4) назив и количина других додатих супстанци,
- 5) укупна количина присутних витамина и минерала када се додају храни,
- 6) изјава која указује на додате супстанце, у складу са прописом који уређује област прехранбених и здравствених изјава.

Примена овога члана не доводи у питање остале одредбе прописа који уређује област хране које се могу применити на одређене категорије хране.

2. Додавање неких других супстанци

Слободно кретање робе

Члан 11.

(Уредба 1925/2006 чл.10.)

Санитарни инспектор не сме забранити, или ограничити трговину храном, која испуњава захтеве овог правилника.

Заштитне мере

Члан 12.

(Уредба 1925/2006 чл.13.)

Ако за поједину храну постоји оправдана сумња да угрожава здравље људи, иста се може привремено повући са тржишта или се може ограничити њено стављање на тржиште Републике Србије.

Министарство надлежно за здравље у најкраћем могућем року обавештава министарство надлежно за пољопривреду о предузетим мерама и разлозима доношења таквих мера.

Коначна одлука о мерама које је потребно предузети доноси се након добијања научног мишљења Стручног савета за процену ризика (област безбедност хране).

Мере привременог повлачења/ограничавања стављања на тржиште могу се спроводити све до доношења коначне одлуке.

Праћење

Члана 13.

(Уредба 1925/2006 чл.15.)

У сврху праћења хране којој су додати витамини и минерали, субјекат у пословању, пре стављања на тржиште доставља изглед декларације министарству надлежном за здравље и исто обавештава о стављању /повлачењу производа са тржишта.

IV. Прелазне и завршне одредбе

Члан 14.

Субјекти у пословању храним са измењеним нутритивним саставом дужни су да своје пословање ускладе са одредбама овог правилника најкасније у року од 12 месеци од дана ступања на снагу овог правилника.

Престанак важења ранијег прописа

Члан 15.

Даном ступања на снагу овог правилника престају да важе одредбе Главе II. - Дијететски производи, Правилника о здравственој исправности дијететских производа (Сл. гласник РС бр. 45/10 , 27/11 , 50/12 , 21/15 , 75/15 , 7/17 , 103/18), у делу који се односи на храну за особе интолерантне на глутен.

Ступање на снагу

Члан 16.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.